

वरुणस्यालयंसमुद्रं ॥२३॥ इत्यारण्य० नै० भा० एकाधिकशततमोऽध्यायः ॥१०१॥ ॥७॥ समुद्रमिति कालेयाः कालायाः कश्यपभार्यायाः पुत्राः ॥१॥२॥३॥४॥५॥६॥ कालोपसृष्टाः मृत्युनापस्ताः ॥७॥ तापसेषु प्रवृत्तान् देत्यांस्तापसा एव तपसा कुतो न वारयंति इत्याशंक्याह तपस्विषु इति तपसैव धनवत्सु देहनाशे पितृपोनाशो माभूदिति भावः ॥८॥ शरीरैर्मांसादिरहितत्वादस्थिमात्रैरित्यर्थः ॥९॥ अतएव शंख

दुर्गसमाश्रित्य महोर्मिर्मंतरं ताकरं वरुणस्यालयं स्म ॥२३॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि तीर्थयात्राप० लोमशतीर्थयात्रायां वृत्रवधोपाख्याने एकाधिकशततमोऽध्यायः ॥१०१॥ ॥७॥ ॥७॥ लोमश उवाच समुद्रं ते समाश्रित्य वरुणं निधिमं भसः ॥ कालेयाः संप्रवर्तंत त्रैलोक्यस्य विनाशने ॥१॥ ते रात्रौ समभिक्रुद्धा भक्षयंतिस दामुनीन् ॥ आश्रमेषु च ये सन्ति पुण्येष्वायतनेषु च ॥२॥ वसिष्ठस्याश्रमे विप्राभक्षितास्तैर्दुरात्मभिः ॥ अशीतिः शतमष्टौ च न वचान्येतपस्विनः ॥३॥ च्यवनस्याश्रमे गत्वा पुण्यं द्विजनिषेवितं ॥ फलमूलाशनानां हि मुनीनां भक्षितं शतं ॥४॥ एवं रात्रौ स्मकुर्वन्ति विविशुश्चार्णवं दिवा ॥ भरद्वाजाश्रमे चैव नियता ब्रह्मचारिणः ॥५॥ वाय्वाहारां बुभक्षाश्च विंशतिः संनिषूदिताः ॥ एवं क्रमेण सर्वास्तानां श्रमान्दानवास्तदा ॥६॥ निशायां परिबाधंते मत्ताभुजबलाश्रयात् ॥ कालोपसृष्टाः कालेयाग्रंतो द्विजगणान्बहून् ॥७॥ न चैनानन्वबुध्यन्त मनुजामनुजोत्तम ॥ एवं प्रवृत्तान् देत्यांस्तांस्तापसेषु तपस्विषु ॥८॥ प्रभाते समदृश्यन्त नियताहारकर्षिताः ॥ महीतलस्थामुनयः शरीरैर्गतजीवितैः ॥९॥ क्षीणमांसैर्विरुधिरैर्विमज्जात्रैर्विसंधिभिः ॥ आकीर्णैरावभौभूमिः शंखानामिव राशिभिः ॥१०॥ कलशैर्विप्रविद्धैश्च सुवैर्भग्नैस्तथैव च ॥ विकीर्णैरग्निहोत्रैश्च भूर्बभूव समावृता ॥११॥ निःस्वाध्यायवषट्कारं नष्टयज्ञोत्सवक्रियं ॥ जगदासीन्निरुत्साहं कालेयभयपीडितं ॥१२॥ एवं संक्षीयमाणाश्च मानवामनुजेश्वर ॥ आत्मत्राणपराभीताः प्राद्रवंत दिशो भयात् ॥१३॥ केचिद्गुहाः प्रविविशुर्निर्झरांश्चापरे तथा ॥ अपरे मरणोद्विग्ना भयात्पाणान्समुत्सृजन् ॥१४॥ केचिदत्र महेष्वामासाः शूराः परमहर्षिताः ॥ मार्गमाणाः परं यत्नं दानवानां प्रचक्रिरे ॥१५॥ न चैतानधिजग्मुस्ते समुद्रं समुपाश्रितान् ॥ श्रमं जग्मुश्च परममाजग्मुः क्षयमेव च ॥१६॥ जगत्पुपशमं यातेनष्टयज्ञोत्सवक्रिये ॥ आजग्मुः परमा मार्तित्रिदशामनुजेश्वर ॥१७॥ समेत्य समहं द्राश्च भयान्मंत्रं प्रचक्रिरे ॥ शरण्यं शरणं देवं नारायणमजं विभुं ॥१८॥ तेभिर्गम्य नमस्कृत्य वैकुण्ठमपराजितं ॥ ततो देवाः समस्तास्ते तदोचुर्मधुसूदनं ॥१९॥ त्वं नः सृष्टा च भर्ता च हर्ता च जगतः प्रभो ॥ त्वया सृष्टमिदं विश्वं यच्चैंगं यच्च नैंगति ॥२०॥

राशितुल्यैः ॥१०॥ कलशैः शिरोघटैः ॥११॥१२॥१३॥१४॥ दानवानां वधायेति शेषः ॥१५॥ क्षयं गृह्णांश्वा ॥१६॥१७॥१८॥१९॥ इंगतिचलतीति द्विगं पचाद्यच् जंगमं नैंगतिस्थावरं ॥२०॥